תן א) יסוד למזבח של עולה דאי סלקא דעתך כדכתיב הני למה ב) לי קרא לשירים שירים הא בראי עביד להו וכי ג) תימא דאפיך מיפך

הכי גרסינן אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה ואי ד) סלקא דעתך כדכתיב הני למה לי קרא [לשיריים] שירים הא בראי עביד להו וכי תימא ה) דאפיך מיפך דגואי לבראי ודבראי לגואי הא אין לו יסוד לפנימי עצמו או

א) תן לה ו) יסוד למזבח של עולה. פירש בקונטרס כל דמים הניתנין על מזבח החיצון טעון שפיכת שירים ליסוד ומשום דבעולה לא כתיבא שפיכת שירים ליסוד איצטריך למילף הכא או אינו מדבר כלל בשירים אלא למזבחה של עולה יהא ליסוד ז) לתחילת דמים שיהו מתנות של כל הזבחים ח) כנגד היסוד אמר רבי ישמעאל כו' וקרא לא איצטריך לתחילת מתנות כנגד היסוד דמקל וחומר דשירים של חטאת אתו אלא על כרחיך להצריך שירים ליסוד לכל הזבחים אתי קרא כך פירש בקונטרס וקשה דלעיל בפרק כ"ש (דף לז.) נפקא לן מקראי אחריני מדם זבחיך ישפך ולרבי מכדם וטפי הוה ליה לאיתויי הך דרשא דלעיל ט) על רבי עקיבא ורבי ישמעאל דפליגי שהרי אית להו הך דרשא וקרא דלעיל מייתי לרבי ישמעאל ורבי עקיבא דהכא ועוד קשה דלקמן בסוף פירקין (דף נג:) ילפינן יסוד בתחילת מתנות בכור מעשר ופסח בגזירה שוה דזריקה זריקה מעולה ולמה לי תיפוק לי בקל וחומר דרבי ישמעאל ורבי עקיבא דהכא ומה שירים שאין מכפרין כו' כי היכי דילפינן מהאי קל וחומר עולה ושלמים וכי תימא משום דשייכי בכפרה יותר מבכור שהוא בא חובה נילף י) בקל וחומר כי האי גוונא ומה שירים שאין מעכבין טעונין יסוד תחילת עולה יא) שמעכבת אינו דין שטעונה יסוד ועוד שירים טעונין יסוד מהאי קרא או מקרא דלעיל תחילתן לא כל שכן ועוד דקאמר אתיא זריקה זריקה מעולה אמאי נקט עולה טפי משלמים או שאר קרבנות הא כולהו מקל וחומר דהכא אתו והוה ליה למימר אתיא זריקה זריקה משאר קרבנות ועוד דקאמר התם ועולה גופה מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה הא תחילת מתנות מקל וחומר וקרא אתי לשירים ליסוד ובקונטרס דחק לקמן ופירש דכדי נסבה ועוד קשה היכי עביד קל וחומר משירים נימא חטאת תוכיח שמכפרת יב) ואינה טעונה יסוד אף אני אביא כל תחילת דמים מחטאת ויש יג) לומר לפי שהיא על ארבע קרנות וליכא למימר יסוד בכולהו ועוד אמרינן לקמן בפירקין (דף נג.) נאמר סביב בחטאת ונאמר סביב בעולה ופריך אי מה חטאת ארבע מתנות על ארבע קרנות אף עולה טעונה כו' (והא) אמרת עולה טעונה יסוד מהיכן פשוט לו בעולה טפי מבחטאת הא בחטאת נמי איכא ק"ו דעולה ועוד עולת העוף שהיתה נעשית על קרן מזרחית דרומית כדלקמן (שם) אמאי לא תהא טעונה יסוד מקל וחומר ומה שירים דחטאת העוף שאין מכפרין טעונין יסוד תחילת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה יסוד. ומפרש רבינו חיים דמקרא דהכא ליכא למילף שפיכת שירים לדמים יד) החיצונים אלא לעולה דווקא כדמפרש בקרא וקרא דודם זבחיך ישפך (דברים יב) לא אתא אלא לנאכלין דכתיב בסיפיה והבשר תאכל וכן והנשאר בדם כתיב בחטאת העוף הנאכלת טו) וקרא דאל יסוד מזבח אתא לאשמועינן בעולה שיש לו תורת יסוד טז) (או אינו כו') כלומר תחילת מתנותיה של עולה יהא כנגד היסוד ומסיק מי כתיב אל יסוד העולה דמשמע תחילת דמים יסוד מזבח העולה כתיב דמשמע שירים והדר אמר דדילמא כתיב מזבח דלא תימא אוקיפה דיסוד אלא אגגו ועל זה קאמר רבי ישמעאל דמקל וחומר אתי דכיון דכתיב ביה יסוד בפירוש מקל וחומר ידענא דהוי אגגו ואם כן על כרחין לשירים של עולה דליהוי איסוד קאתי ומהשתא אתיא תחילת עולה בקל וחומר משירים דידיה אבל משירים של חטאת לא עבדינן קל וחומר בתחילת דמים בקרבן יז) אחר כי אם על שירים של אותו קרבן עצמו גמרינן תחילת מתנותיו ושאר קרבנות דלא כתיב בהו יסוד אתו בג"ש זריקה זריקה מעולה כמו בכור ומעשר והא דבעי לקמן (דף נג:) אבכור כנגד היסוד מנא לן משום דעליה קאי אי נמי לאחר שפירש כל הקרבנות קבעי כנגד היסוד מנא לן וקאתיא יח) זריקה זריקה מעולה אכולהו אבל מקל וחומר (דחטאת) לא אתי כיון דלא כתיב ביה יסוד בפירוש דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי דיסוד דקאמר אגגו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח אהאי קל וחומר ומיהו קשה לתנא דברים בית שמאי (לעיל דף לז.) דדריש יט) שפיכה במעשר ופסח מודם זבחיך ישפך מנא ליה יסוד הא לא כתיב בהו וזריקה ואכתי כ) קשה לי כי היכי דילפינן תחילת עולה מקל וחומר דשירים דידיה הכי נמי נילף שאר קרבנות לתחילת דמים משירים דידהו דאתי מודם זבחיך ולמה לי לקמן למילף בכור ומעשר בגזירה שוה מעולה ותו דלקמן דקאמר ועולה גופה מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה קשה כמו לפירוש רש"י וגם אינו מתורץ אמרת עולה טעונה יסוד מהיכא פשוט לו יותר מחטאת ויש לי ליישב פירוש זה דתחילת עולה כנגד יסוד לא גמר כלל מקל וחומר אפילו משירים דידיה אלא מקרא דאל יסוד מזבח העולה ידעינן תחילת דמים ליסוד ומזבח דמיותר לגגו לא איצטריך דמקל וחומר אתי אם כן דרשינן מיניה לשירים ליסוד אבל קל וחומר לא אתי כלל אלא לגגו היכא דכתיב יסוד השתא אתי הכל שפיר אך קשה קצת דדרשינן מן הפסוק תרתי מילי תחילת דמים ומיתורא דמזבח דרשינן שירים ואימא לשירים לחודא אתי ויש לומר דקודם יש לי להעמיד פשטא דקרא לתחילה כא) מתנות והייתור לשירים. ברוך. ויש עוד לפרש בע"א תן יסוד למזבח של עולה שכל תחילת מתן דמים שעל מזבח העולה יהיו כנגד היסוד בר מחטאת דכתיב כב) בהדיא קרנות דגזירת הכתוב הוא או אינו אלא מזבח של עולה יהא ליסוד כלומר דווקא דעולה ולא דשאר קרבנות ופריך מי כתיב ליסוד כג) העולה דמשמע עולה דווקא מזבח העולה כתיב דמשמע כל דמים של מזבח העולה הדר קאמר דילמא כתיב מזבח העולה משום גג יסוד ועלה קאמר רבי ישמעאל גג כד) אתי בקל וחומר והאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי דיסוד דקאמר קרא אגגו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח ומסיק תן יסוד למזבח של עולה והא דצריך לקמן גזירה שוה דזריקה זריקה משום דתחילת מתן דמים ליסוד מדרשא למזבחה כה) של עולה לא ידעינן אלא דומיא דעולה שהן כו) דורון ומכפר לאפוקי בכור ומעשר ופסח אי נמי דומיא דעולה דשתי מתנות שהן ארבע ואפילו ילפינן שירים דידהו ליסוד מודם זבחיך ישפך או מדרבי מכל מקום תחילת דמים לא ידעינן בקל וחומר כז) משירים לא אתו דאיכא למימר חטאת תוכיח ולקמן דקאמר אמרת כח) עולה טעונה יסוד משום דעיקר קרא בעולה כתיב ואם תאמר אכתי לא כט) דרשינן מתן דמים ליסוד מזבח למעשר ופסח מודם זבחיך ישפך הא לא כתיב בהו וזריקה ומנא לן יסוד וכי תימא מבנין אב דבכור אם כן תיפשוט לדבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבנין אב ויש לומר כיון דגלי לן קרא גזירה שוה במתנת בכור אם כן תן יסוד למזבחה של עולה בכל דמים איירי אפילו באותן שבמתנה אחת איתנהו ל) כמעשר ופסח ומיהו עולת העוף לא אתיא דלא איירי קרא אלא בנזבחים ואם תאמר דלקמן (דף נג.) מפרש דקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד לפי שלא לא) היה בחלקו של טורף והרצועה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין למאן לב) דאמר ירושלים לא נתחלקה לג) (היכי גמרינן מהסיה) ברייתא דרצועה כדמוכח בפ"ק דיומא (דף יב.) דאם לד) כן לכוליה מזבח היה לו יסוד מזבח ואם כן כל הני קראי למה לי לה) הא אין מזבח בלא יסוד כדאמר לקמן פרק קדשי קדשים (דף סב.) דכבש ויסוד וריבוע מעכבין ושמא אפי' למאן דאמר לא נתחלקה הכי גמרינן לו) דלא היה לו יסוד וצריך לדקדק לקמן ג) דבעי למימר רבי יהודה אף בדמים שיכול לזרוק על הרצפה מאי עביד להו להני קראי דמוכחי דעולה טעונה יסוד וגג יסוד ויש לז) לומר דקודם דקדיש דוד הרצפה או ג) אם נעקרה הרצפה סמוך למזבח או לח) לא קדיש עד ארעית תהומא: א) **הכי** גרסינן מאשר פתח אהל מועד נפקא. ואף על גב דדרשינן ליה ליסוד מערבי תרתי שמע מינה:

מסורת הש"ס

א) שייך לע"א, ב) [דף ס.], ג) עי' לעיל כד.

* * *

ליקוטים

שייך לעמוד קודם

יסוד מזבח העולה דנשיא תן יסוד למזבח של עולה פי' שיהא להם יסוד לקרנות מתנותיה של עולה ולמעוטי קרן דרומית מזרחית דלא הוי ליה יסוד ושיהו מתנותיה של עולה קרובות ליסוד דהיינו למטה מן הסיקרא דכיון דהאי מזבח העולה דנשיא מיותר דרשינן ליה ללמד על מתנותיה של עולה עצמה שתהא טעונה יסוד לכל דבריה. או אינו אלא מזבחה של עולה יהא יסוד כלומר שיתן מתנות העולה על יסוד ממש מקום שפיכת שירים הפנימיים ומכ"ש שמעינן דבקרנות שיש להם יסוד קא יהיב. מיהו מנא לן שיהי' צריך לאחוז בקיר ושמא לא היה נותן אלא על היסוד ממש כעין שפיכת שירים. ואת אמרת תן יסוד למזבחה של עולה אלמא בעינן לה מזבח אלא שתהא סמוכה ליסוד ודילמא ליסוד ממש קאמר ומהדר ליה בגמרא והיכי ס"ד דיסוד ממש קאמר א"כ ליכתוב אל יסוד העולה והשתא דכתיב מזבח העולה אלמא בעינן לה מזבח והיינו למעלה מן היסוד וא"כ ק"ו דר' ישמעאל ור' עקיבא לא צריך. הדר אמר איצטריך ק"ו דאי ממזבח העולה הוה אמינא להכי לא כתב רחמנא אל יסוד העולה דס"ד אוקמה ליסוד דהיינו כנגד חודה של אותה אמה של יסוד קמ"ל מזבח העולה דעל גבה של אותה אמה בעינן ולעולם על היסוד ממש ליתוב כעין שירים, להכי איצטריך ק"ו דר' ישמעאל ור' עקיבא דלהכי כתב רחמנא מזבח העולה בנשיא דהא מק"ו אתי והשתא שירים החיצונים דלא מכפרי טעונים גג יסוד דהא כתיב בהן אל יסוד מזבח העולה תחלת עולה לא כל שכן דחייבי גג יסוד אלא מזבח דכתב רחמנא בנשיא למה לי ליכתוב אל יסוד העולה אלא ש"מ למידרש ביה דבעינן ביה מזבח דהיינו למטה מן הסיקרא ולא על היסוד ממש ור' ישמעאל ורבי עקיבא חדא מילתא אמרי אלא ר' עקיבא דאמר דאין מעכבין ואין באין לכפרה סבר שיריים הפנימיים לא מעכבי ור' ישמעאל דלא קאמר אלא שאין באים לכפרה סבר שירים הפנימיים מעכבי כפרה. הכי הוה פירושא דהא שמעתא. ובזבחים פ"ק כל הזבחים שנתערבו (דף פ"א) פליגי אמוראי בשפיכת שירים הפנימיים דאיכא מ"ד מקום עולה מקום שירים כמו שדם העולה טעונה וקיפת קיר המזבח ולמעלה מן היסוד כך שירים כמו כן נשפכין על הקיר והן נגררים מאליהן אל היסוד, ואיכא מאן דאמר שירים צריכין איצטבא פי' שיהיו נשפכין על היסוד ממש ולא על הקיר, ונראה לי דלמ"ד מקום עולה מקום שירים ה"ט דיליף יסוד מזבח העולה דשירים הפנימיים כיסוד מזבח העולה דנשיא מה התם אוקפא דמזבח כדדרשינן הכא תן יסוד למזבח של עולה דבעינן מזבח ויסוד אף (כאן) [שירים] בעינן מזבח ויסוד, ומאן דאמר שירים צריכים אצטבא דריש ישפוך אל יסוד משמע שפיכתן על היסוד (ראב"ד תו"כ דבורא דחובה פרשה ג'):

שיטה מקובצת

א) תוד"ה תן לה יסוד כו' ולא שייך למימר חטאת תוכיח. דכיון דעיקר יסוד ידעינן מתחלת עולה מאל יסוד העולה, תו לא איצטריך המזבח לגג יסוד דמקו"ו דשירי חטאת ידעינן לה דמה שהטעינו יסוד היינו גג יסוד, והשתא ליכא למיפרך תחלת חטאת תוכיח דאלו תחלת חטאת שאינה טעונה יסוד (הר"פ ז"ל בש"מ, כ"י, ב"ב וג') ד"ה הכי גרסינן כו' תרתי שמע מינה. דמ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו דמשמע דהוי מזבח החיצון, וליכא למימר דכולה לאכי קאי דלמא ומנלן יסוד מערבי, די"ל דא"כ לכתוב אשר לפני אהל מועד או אשר בתוך, מאי ת"ל אשר פתח, ש"מ ליסוד מערבי כדאמרי' לקמן (הר"פ):

* * *

שינויי נוסחאות

א] עי' בליקוטים גירסת הראב"ד ופירושו בכל הסוגיא. ובעפ"י ליתא בקנת כתב"י: ב] למה לי לשריים הא בראי כו' נ"ל. ובל"ל כרש"י (שם): ג] ק"י וכי תימא אי לא כתיב העולה אלא מזבח סתמא ה"א דנפיך מיפך (שמכ"י), וליתא לאן אות ה: ד] נ"ל דאי (ש"מ): ה] וכי תימא אי לא כתיב העולה אלא אל יסוד המזבח סתמא הוה אמינא מיפך ניפך (כ"י), וליתא אות ג': ו] תיבת לה נמחק (ש"מ): ז] נ"ל יסוד (ש"מ), וליתא ש"ג בע"מ אות ו': ח] דבר זה לא מצאתי בספרים שלפנינו דבפירוש פירש רש"י שלא אתי אלא על תחלת דמים של עולה. ותו"מ קושית תוס' עולה כהוגן (פי"מ): ט] לעיל על ר"ע ור"י דפליגי שהרי הבא אית להו הך דרשא וקרא דלעיל מייתי לדרבי ישמעאל ור"ע כו' (שמכ"י בשם פ"י). ובעפ"י נח"ע, וגם ליתי (במקום מייתי). ולפי"ז הם כ' קושיות. פ"ש בילורו. ובעפ"י גם בליק אלא שיש שינוים בספר וקשה לעמוד על גירסתו: י] נ"ל מ"מ נילף (עפ"י שמכ"י): יא] נ"ל עולין (גליון וחו"מ). וקאי על בכור ומעשר ופסח: יב] פ"א שמעכבת (ש"מ). ול"ע: יג] מכאן עד תיבת בכולהו ליתא תוספת (ש"מ): יד] נ"ל לכל דמים החיצונים (ש"מ. כ"י ב"ב וג' ופי"מ): טו] הנאכלת ופריך אי אינו אלא מזבחה של עולה תהא ליסוד וקרא כו' (גליון). וכ"ה בכ"י וג' ומ"ב, וליתא נוסח הש"מ בלות שלפנינו: טז] כ"ה לא גרסינן מה שבלות הקודם, אלא כ"נ הכא יסוד וה"ק עולה תהא יסוד כלומר תחילת (ש"מ): יז] נ"ל לקרבן אחר כי אם משיריים של כו'. ותמיהה אבל משיריים [דלעיל כסמוך] עד תחילת מתנותיו ל"א תוספת (ש"מ): יח] נ"ל וקאמר אתיא זריקה (ש"מ): יט] דדריש מתן דמים ואימורין במעשר כנ"ל (ש"מ): כ] נ"ל ועוד קשה (צ"ק). אבל כ"מ נ"ן כי תמיהת ואכתי ועד ברוך ל"א תוספת, ולפי"ז א"ש הוס' ואכתי: כא] נ"ל לתחילת (כ"ה בכ"י): כב] דכתיב ביה בהדיא ד' קרנות (ש"מ): כג] נ"ל אל יסוד (ש"מ): כד] גג יסוד אתי (כ"י): כה] דלמזבחה (ש"מ): כו] נ"ל שהיא (ש"מ): כז] וחומר דמקל וחומר משיריים (כ"י): כח] המגלח"ם הקשה על גירסא זו ע"ש, ותורם ולקמן דקאמר מעולה מה עולה שטעונה וכו' והוא יישוב לקושייתם שהקשו לעיל ועוד דקאמר אתיא זריקה מעולה אמאי וכו': כט] אכתי למאן דדריש מתן כנ"ל (כ"י, וכעי"ז בש"מ): ל] נ"ל ואתו מעשר ופסח (שמכ"י וב"ש): לא] שלא היתה בחלקו של טורף והרצועה כו' כנ"ל (ש"מ): לב] ומאן (כ"י): לג] נתחלקה פליג אהאי ברייתא (ש"מ). הנוסח שבקונטרוס הוא ע"פ כה"י: לד] ואם כן (כ"י). הנוסח דאם הוא ע"פ כה"י דגר' לעיל המיוחס שבקונטרס, ולא אות לג: לה] בש"מ טפק לאשמועינן דעולה טעונה יסוד: לו] נ"ל גמיר (ש"מ): לז] מכאן עפה"ד הוא תוספת (ש"מ): לח] נ"ל אי (ש"מ): נ"ל דלא (חו"מ). ולעיל (כד ל') דמסיק דלית קדיש הרצפה על ארעית תהומא היינו דוקא לענין קדושת העזרה (ש"מ וע"ש):

ציטוט הסוגיא דלעיל גבי למד מן הלמד בקדשים [illegible]

אין למדין. א. אין למדין היקש מן ההיקש. כדאמרינן התם להכי אקשייה לחטאת ואקשייה לעולה, לומר דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש, רבא אמר דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש מהכא כאשר יורם משור זבח השלמים. [illegible]